

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПЛАНУВАННЯ ПРОВАДЖЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ РОЗБОЇВ, УЧИНЕНИХ НЕПОВНОЛІТНІМИ

Проаналізовано поняття та ознаки категорії «організація розслідування кримінальних правопорушень», види організації розслідування, взаємозв'язок понять «організація» та «планування досудового розслідування». На підставі положень закону, підзаконних нормативно-правових актів і наукових позицій учених-криміналістів запропоновано елементи планування та типову форму плану розслідування розбоїв, учинених неповнолітніми.

Ключові слова: *планування розслідування, організація розслідування, неповнолітній правопорушник, розбій, типова форма плану провадження досудового розслідування.*

Постановка проблеми. Організованість і плановість розслідування кримінальних правопорушень (далі – злочинів) є передумовою виконання завдання розслідування, дотримання його строків, якісного проведення окремих процесуальних дій та застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Загалом кримінально-процесуальна діяльність має регламентовану внутрішню структуру, упорядкованість, узгодженість, тобто взаємодію всіх складових, що іменується кримінально-процесуальною формою, яку ще називають організаційною формою кримінального провадження.

Стан дослідження. Питання організації та планування розслідування досліджувалось у роботах В. І. Громова, С. О. Голунського, П. І. Тарасова-Родіонова, О. Н. Колесниченко й О. М. Васильєва. З огляду на зміни кримінального процесуального законодавства, прийняття низки підзаконних нормативно-правових актів, що регламентують питання організації провадження досудового розслідування, взаємодії слідчого з оперативними підрозділами, окремої уваги заслуговує питання організації та планування провадження досудового розслідування фактів учинення розбоїв неповнолітніми.

Метою публікації є виклад на підставі положень закону, підзаконних нормативно-правових актів і узагальнень наукових позицій вчених-криміналістів елементів планування та типової форми плану провадження досудового розслідування розбоїв, учинених неповнолітніми.

Виклад основних положень. Слово «організація» (лат. organizo – улаштуую) має кілька значень: внутрішня упорядкованість, погодже-

ність, взаємодія більш-менш диференційованих і автономних частин цілого, обумовлена його структурою; сукупність процесів чи дій, що призводять до утворення й удосконалення взаємозв'язків між частинами цілого; об'єднання людей, що спільно реалізують деяку програму або ціль і діють на основі визначених правил і процедур [1, с. 448]. Г. А. Хань визначає, що поняття «управління» відображає способи впливу на систему, «структура» – це статичний опис елементів і зв'язків системи, а поняття «організація» описує динамічну складову системи, спрямовану на виконання функцій координації і субординації [2, с. 98].

Є різні визначення поняття «організації розслідування злочинів». О. М. Ларін стверджував, що організація розслідування – це раціональний вибір, розміщення і застосування сил, знарядь і засобів, які має слідчий, створення і використання оптимальних умов для досягнення цілей судочинства [3, с. 59]. Р. С. Белкін визначає організацію розслідування як збірне поняття, що характеризує різні рівні організації діяльності з розкриття, розслідування злочинів і запобігання їм. Воно містить чотири рівні. Перший, вищий рівень організації розслідування, – це система заходів, що забезпечують ефективність функціонування елементів системи і досягнення цілей. Єдність системи обумовлена єдністю цілей, процесуальних і криміналістичних основ функціонування її елементів. Об'єктом першого рівня організації розслідування є розслідування злочинів, як специфічна форма діяльності всіх компетентних органів держави, тобто органів дізнання і досудового слідства. Другий рівень організації розслідування – управлінський. Це комплекс заходів, що забезпечують оптимальну структуру органів розслідування, рівень управління ними, ефективність їхньої діяльності й удосконалювання її засобів і методів. Організація розслідування в цьому випадку виступає як основна функція одного відомства. Третій рівень, методичний, – це організація розслідування конкретного злочину; комплекс заходів з метою створення оптимальних умов для визначення і застосування найбільш ефективних і доцільних у певній слідчій ситуації рекомендацій криміналістичної методики. Четвертий рівень організації розслідування – тактичний. Це організація проведення окремих слідчих дій чи організаційно-технічних заходів у межах конкретного акту розслідування; комплекс заходів, що забезпечують вибір і застосування у певній слідчій ситуації найбільш ефективних і доцільних техніко-криміналістичних засобів і тактичних прийомів для досягнення цілей слідчої дії чи заходу [4, с. 147–148]. В. Ю. Шепітько,

погоджуючись з думкою Р. С. Белкіна, дає більш коротке визначення, вказуючи, що організація розслідування – це комплекс необхідних заходів на різних етапах розслідування, що забезпечують діяльність органів з розкриття, розслідування і профілактики злочинів [5, с. 32–33], при цьому абсолютно обґрунтовано визначає, що організація розслідування повинна ґрунтуватися на положеннях наукової організації праці (далі – НОП) [5, с. 382]. Б. В. Щур висловив думку про те, що одним із шляхів підвищення ефективності розслідування злочинів є впровадження в криміналістичну практику алгоритмізованих методик, які охоплюють програму застосування науково-технічних засобів. Зміст таких методик визначається криміналістичним алгоритмом, який у загальному становить засновану на законі систему послідовно виконуваних обов'язкових і рекомендаційних приписів, спрямованих на ефективне вирішення завдань у сфері боротьби зі злочинністю [6, с. 240].

Необхідно розглянути взаємозв'язок понять «організація розслідування злочину» і «планування розслідування». На думку О. М. Ларіна, організація і планування – взаємозалежні. Організаційні заходи ґрунтуються на завданнях плану розслідування. Організаційні заходи вимагають планування, включаються в план. Від організаційних можливостей залежать такі елементи плану, як терміни, тривалість, послідовність слідчих дій [3, с. 59]. Організувати яку-небудь діяльність – це належно її спланувати, підготувати, налагодити, упорядкувати і проконтролювати її виконання. На думку І. Ф. Пантелеєва, організація розслідування – поняття більш широке, ніж планування, що є лише одним із її елементів [7, с. 334–335]. І. Ф. Крилов фактично зводить організацію розслідування до наукової організації праці слідчого і вказує, що організація розслідування – поняття більш вузьке, ніж планування. Воно передбачає створення умов, необхідних для ефективної роботи слідчого: приміщення, зв'язок, транспорт, технічне обслуговування, застосування, наукове обґрунтування режиму роботи, правильної постановки обліку і звітності [8, с. 297]. Доволі повно принципи наукової організації слідчої діяльності були сформульовані В. О. Коноваловою, яка віднесла до них: планування розслідування; поєднання оперативно-розшукових і слідчих дій; використання науково-технічних засобів; економію процесуальних засобів; комунікативність відносин; специфіку вирішення розумових завдань [9].

На наш погляд, оскільки планування є програмою організації розслідування, то організацію розслідування можна розглядати як практичне здійснення цієї програми. Тому планування є не просто елементом

організації, але організуючою основою (принципом) розслідування, тобто тільки через планування можна на практиці здійснити організацію діяльності з розслідування злочину. Водночас план – не догма, а динамічний елемент структури, що змінюється (ускладнюється чи спрощується) залежно від тієї чи іншої слідчої ситуації, етапів провадження та виконання завдань розслідування, досягнення його мети.

Г. А. Хань здійснив аналіз навчальної літератури, у якій висвітлено питання системи організаційних заходів [2]. Як наслідок, більшість науковців-криміналістів ці заходи визначають залежно від етапу провадження досудового розслідування, і викладають з огляду на криміналістичну характеристику злочину та сприятливість чи несприятливість типових слідчих ситуацій, які виникають на вказаних етапах.

Продовжуючи цей напрям роботи, ми здійснили аналіз навчальної літератури та окреслили елементи організації розслідування розбоїв, учинених неповнолітніми, у формі алгоритму роботи слідчого: ретельний аналіз усієї наявної в розпорядженні інформації про розбій: час, місце, спосіб, сліди, дані про особистість злочинця і потерпілого, наявність чи відсутність свідків; організація та проведення огляду місця події, інших перевірочних (невідкладних) заходів, оцінка цієї інформації, прийняття рішення про початок розслідування та внесення відомостей в ЄРДР, визначення слідчого та прокурора в кримінальному провадженні, створення слідчо-оперативної групи (розробку за участю слідчого плану реалізації матеріалів, здобутих оперативним шляхом), складання плану початкового етапу розслідування: висування слідчих версій, визначення необхідності проведення невідкладних слідчих (розшукових) дій з метою виявлення і фіксації слідів злочину, застосування заходів забезпечення кримінального провадження, а також пошукових, організаційних заходів, спрямованих на розшук, викриття і затримання особи, яка вчинила злочин, пошуку можливих свідків, пошук предмета злочинного посягання; організацію і налагодження взаємодії між слідчим і оперативними підрозділами, що не входять у склад СОГ; визначення необхідності залучення до участі в розслідуванні захисника, законного представника, спеціаліста (педагога, психолога, судово-медичного експерта, тощо), вирішення питання про призначення експертиз; визначення необхідності і можливості залучення до участі в розслідуванні громадськості та ЗМІ; визначення термінів проведення слідчих (розшукових) дій, що не проводились, як невідкладні (розподіл обов'язків і призначення відповідальних за виконання кожної дії, її планування та проведення); забезпечення необ-

хідної технічної оснащеності та інформаційне забезпечення розслідування (використання криміналістичних обліків, автоматизованих інформаційно пошукових систем); організацію проведення регулярних оперативних нарад слідчо-оперативної групи з обговоренням отриманих результатів і визначенням чергових завдань; налагодження систематичного обміну інформацією і звітності про результати роботи з метою своєчасного уточнення та корегування плану розслідування; вживання заходів з виявлення причин і умов, що сприяли вчиненню злочину, і розроблення на цій основі заходів профілактичного характеру; організація та вжиття заходів попередження та, за необхідності, нейтралізації протидії розслідуванню (забезпечення заходів, що гарантують неприпустимість витоку інформації, розголошення даних досудового слідства, вжиття заходів безпеки тощо).

Щодо планування розслідування, то у роботах В. І. Громова, С. О. Голунського, П. І. Тарасова-Родіонова, О. Н. Колісниченко й О. М. Васильєва були сформульовані окремі елементи цієї криміналістичної теорії. Так, 1948 року П. І. Тарасов-Родіонов аргументував, що правильне планування розслідування у кожній справі забезпечує виконання всіх основних принципів розслідування: об'єктивності, всебічності, повноти, швидкості, ініціативності, активності розслідування, а отже – високої якості розслідування. Планування забезпечує застосування необхідних прийомів розслідування, встановлює межі розслідування, організовує діяльність слідчого, вимагаючи від нього вдумливого ставлення до роботи [10, с. 373]. Планування є обов'язковою умовою розслідування. Це складний розумовий процес, що полягає у виборі напряму і оптимізації тактичних завдань, засобів і методів для їх вирішення відповідно до вимог кримінально-процесуального законодавства [11, с. 317]. Л. Я. Драпкін зазначає, що планування розслідування є основним методом організаційно-управлінської діяльності у кримінальних справах. За своїм змістом і функціями планування – це складний процес щодо визначення шляхів, способів, засобів, сил і строків успішного досягнення заздалегідь обраної цілі [12, с. 230]. В. О. Коновалова акцентує, що під «плануванням розслідування» розуміють визначення шляхів розкриття злочинів, окреслення обставин, які підлягають з'ясуванню, а також, встановлення найдоцільніших строків проведення необхідних слідчих дій та оперативно-розшукових заходів [13, с. 207]. М. П. Яблоков указує, що планування, будучи основним методом раціональної організації розслідування, спрямоване на побудову моделі-схеми розслідування, що розпочалося і продовжу-

ється, аж до його завершення [14, с. 58]. Р. С. Белкін зазначає, що мета планування розслідування (інколи її називають завданням планування) полягає у визначенні напряму і змісту діяльності слідчого на усіх її етапах, забезпеченні її цілеспрямованості, повноти, об'єктивності, всебічності та швидкості, економії часу, сил і засобів, ефективного застосування прийомів роботи з доказами [15, с. 39]. Т. В. Авер'янова визначає планування як складний мисленевий процес, суть якого полягає у визначенні спрямованості і завдань розслідування, засобів і способів їхнього вирішення в межах закону. Планування ще не означає здійснення цієї діяльності, це лише передумова, умова – іноді необхідна – для досягнення обраної цілі [16, с. 475].

О. Я. Баєв обгрунтовує, що планування дослідження злочинів є мисленнєвою діяльністю його суб'єктів, спрямованою на визначення завдань, що потребують вирішення на певних етапах дослідження, здебільшого у розрізі перевірки версій, сформульованих суб'єктом, що планує дослідження злочинів, і способів вирішення цих завдань [17, с. 139]. О. Н. Колісниченко наголошує, що за змістом планування – це пізнавальний процес, який має на меті виявити всі необхідні обставини події, що розслідується, встановити істину в справі. Розкриття кожного злочину породжує необхідність розв'язання не тільки загальних завдань, які очевидні з вимог кримінально-процесуального закону і певної кримінально-правової кваліфікації, а й конкретних, що визначаються характером і обсягом інформації, наявної до початку розслідування і на окремих його етапах [18, с. 178].

Потреба планування визначена нормативно. Так, відповідно до Інструкції з організації діяльності органів досудового розслідування МВС України слідчий планує свою роботу так, щоб забезпечити своєчасність виконання необхідних слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій у всіх кримінальних провадженнях, в яких він проводить досудове розслідування. З цією метою він складає загальний календарний план-графік роботи в усіх кримінальних провадженнях, а також плани розслідування кожного кримінального провадження [19].

З огляду на викладене, пропонуємо розглянути принципи, мету, завдання, умови та елементи планування розслідування розбоїв, учинених неповнолітніми.

Не вдаючись до детального аналізу принципів планування, погоджуємось з позицією професора В. Е. Коновалової, яка вирізняє три

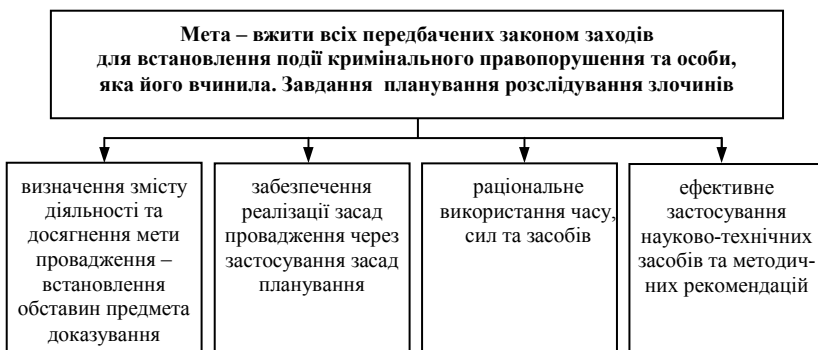
принципи планування розслідування: індивідуальність, динамічність і обґрунтованість (рис. 1).

Відповідність плану розслідування зазначеним принципам забезпечує оптимальність його здійснення, орієнтує на правильну логіку розслідування й економію процесуальних засобів.

Також, погоджуємось з думкою В.Г. Ханя про доцільність розглядати такі складові процесу планування розслідування, як мета (завдання), зміст (структура), умови, форми і види планування та адаптувати їх на процес провадження досудового розслідування розбоїв, вчинених неповнолітніми.

Очевидно, що мета планування повинна відповідати вимогам реалізації засад досудового слідства і загальній меті розслідування вжити всіх передбачених законом заходів для встановлення події кримінального правопорушення та особи, яка його вчинила (рис. 2).

Вказані завдання розслідування в цілому та розслідування розбоїв, учинених неповнолітніми, забезпечуватимуть досягнення мети провадження досудового розслідування.

У криміналістичній літературі також розглядаються умови планування – це сукупність визначених обставин, фактів, знань і умінь, що уможливають здійснення планування діяльності з розслідування злочинів. П. І. Тарасов-Родіонов включав до умов планування такі: а) уміння орієнтуватися в обстановці злочину; б) правильно оцінити його юридичну природу і суспільно-політичне значення; в) оволодіння науковими методами і прийомами розслідування; г) уміла побудова; г) облік і дослідження найбільш ймовірних версій [20, с. 20–22].

О. М. Васильєв заперечив таку постановку питання і вказав, що вміння орієнтуватися в обстановці й оволодіння науковими методами розслідування мають значення для планування слідства, але не тільки для планування, а для всього розслідування, і тому не становлять спеціальні умови планування [21].

Р. С. Белкін відносить до умов планування наявність вихідної (хоча б мінімальної) інформації, оцінку сформованої в момент планування слідчої ситуації і прогнозування її змін у результаті планованих дій, урахування реальних можливостей, засобів і методів досягнення запланованої мети [10, с. 381].

Достатньо обґрунтованою є позиція В. Г. Ханя, який поряд із названими об'єктивними факторами виділяє фактори, що мають суб'єктивний, оцінний характер. До них належать: оцінка сформованої в момент планування слідчої ситуації і прогнозування її змін у результаті здійснення планованих дій. У цьому випадку головним є фактор оцінки, тобто умовивід суб'єкта планування про існуюче і можливе у результаті розвитку існуючого стану [2]. Однак, на думку В. О. Коновалової, з якою ми погоджуємось, умови планування передбачають щось об'єктивне, що існує незалежно від суб'єкта та інтерпретоване ним залежно від безлічі особливих характеристик [9, с. 125]. Цілком згодні, якщо визначати суб'єктивні умови з урахуванням індивідуальних інтелектуальних особливостей суб'єкта планування, його досвід, якісно спланувати процес, розслідування буде нереальне, оскільки не буде можливим урахувати всі індивідуальні особливості суб'єктів, а об'єктивні умови можна дослідити та сформулювати в групі. Отож, до умов планування розслідування розбоїв, учинених неповнолітніми, варто віднести об'єктивно існуючі фактори: наявність вихідної інформації про подію злочину (особу яка його вчинила) і слідчі ситуації як комплекс інформації на кожному визначеному етапі розслідування, яка використовується в організаційній, процесуальній (доказовій) та оперативно-тактичній діяльності.

Є два підходи до вирішення проблеми елементів планування розслідування та їх характеристики. Л. П. Дубровицька називає елементами планування визначення мети і завдань розслідування для кожного з етапів і вибір найбільш ефективних і економічних способів вирішення цих завдань [22, с. 5]. І. М. Лузгіна до елементів планування відносить вивчення фактичних даних, складання робочої програми розслідування, визначення завдань розслідування і способів їхнього вирішення [23, с. 31]. О. Я. Баєв чітко деталізує такі елементи планування: а) з'ясування можливостей на визначеному етапі розслідування; б) визначення конкретних цілей планів; в) формулювання основних положень плану; г) визначення й аналіз альтернативних напрямків досягнення поставленої мети і вибір серед них оптимальних [24, с. 13]. Л. Я. Драпкін пропонує такий перелік елементів (етапів) планування: а) визначення безпосередніх цілей планування; б) виділення необхідних для з'ясування загальноверсійних питань; в) виявлення позаверсійних питань; г) ухвалення рішення про проведення конкретних оперативних і слідчих дій і встановлення їхньої оптимальної послідовності; г) визначення термінів, виконавців і тривалості намічених дій; д) складання узгодженого плану розслідування [25, с. 152–155].

Невдаючись до ґрунтованого аналізу криміналістичної теорії планування, пропонуємо такі елементи планування розслідування розбоїв, учинених неповнолітніми: аналіз вихідної інформації як вихідна передумова формування плану (можливо чітко окреслити вихідну інформацію як елемент планування недостатньо обґрунтовано, це об'єктивні дані і планувати їх не можливо, однак під час складання плану розслідування цей елемент, як об'єктивно-існуючий, вже відомий, вказувати його вкрай необхідно). Вивчаючи й аналізуючи вихідну інформацію, слідчий виявляє достовірні фактичні дані, визначає їхнє процесуальне оформлення і встановлює доказове значення, а також вирішує питання про те, які обставини розслідуваної події ще необхідно встановити. Після цього на підставі вихідної інформації висуваються версії. Обов'язковим елементом є прогнозування, тобто визначення того, які нові дані можуть бути отримані під час перевірки висунутих версій. Надалі відбувається процес складання письмового плану, що полягає у визначенні комплексу слідчих (розшукових) дій, організаційно-тактичних заходів, найбільш прийнятної послідовності їхнього виконання і тактики проведення, за необхідності навіть їх одночасності, вказуються сили та засоби, які залучатимуться. Всі версії необхідно перевіряти паралельно, інакше досягнення позитивного результату –

відкидання хибних і підтвердження єдино правильної – буде недосяжною метою.

У нашому випадку найбільш ефективною та розповсюдженою формою є планування, в якому вихідними даними є криміналістичні версії [26, с. 199–200]. Версія є логічною основою планування розслідування. Вона визначає пошукову і пізнавальну діяльність слідчого, основні завдання і мету розслідування, вид плану.

Типову форму плану, у якому за основу взяті версії, можна подати у вигляді таблиці. У першому розділі плану фіксуються вихідні дані і додаткова інформація. В другому розділі – зазначаються всі версії, висунуті слідчим у перебігу розслідування злочину. Третій розділ становить програму розслідування. У графі «Обставини, що підлягають встановленню» вказуються ті обставини (наслідки з версій), які необхідно перевірити для підтвердження чи спростування висунутих версій, та інші обставини, що потребують перевірки, пов'язані з вивченням особистості підозрюваного, з'ясуванням розміру матеріального збитку, встановленням причин і умов, що сприяли вчиненню злочину. У графі «Слідчі (розшукові) дії, організаційно-тактичні заходи» вказуються всі слідчі (розшукові) дії, негласні слідчі (розшукові) дії, процесуальні, організаційні й інші заходи, які необхідно провести для перевірки версій. У плані також необхідно чітко вказувати терміни виконання визначених заходів і виконавців: склад слідчо-оперативної групи та інші суб'єкти, які залучатимуться до проведення дій чи розслідування в цілому.

Висновки. Планування під час розслідування є запорукою успішного викриття осіб, які вчинили злочин. Слідчий під час розслідування злочину, в нашому випадку розбійного нападу, вчиненого неповнолітніми, залежно від інформації, якою він володітиме, про обставини вчиненого злочину, може корегувати план розслідування, відтак зменшити затрати часу, сил і засобів для досягнення мети.

Оцінка ефективності планування розслідування злочинів слідчим, залежатиме від досягнутої мети, затрачених сил і засобів. Так, про ефективне планування розслідування розбійного нападу, вчиненого неповнолітніми, свідчитимуть такі факти, а саме: досудове розслідування закінчено в найкоротший термін та досягнуто засади розумності строків; подія злочину повністю доведена; злочинці, які вчинили цей напад, установлені, затримані та притягнені до кримінальної відповідальності, у справі складено обвинувальний акт; повернено та відшкодовано збитки потерпілим, яким злочином було завдано матері-

альну та моральну шкоду; встановлено та усунуено причини і умови, які спонукали злочинців до вчинення розбійного нападу, хоча у КПК 2012 року такого елемента у предметі доказування немає.

Треба зважити на те, чи вдалось уникнути великих затрат часу, людських ресурсів, значного використання криміналістичної техніки.

1. Философский энциклопедический словарь / ред кол.: С. С. Аверинцев, Э. А. Араб-Оглы, Л. Ф. Ильичев и др. – 2-е изд. – М.: Сов. энциклопедия, 1989. – 815 с.

2. Хань Г. А. Теоретичні засади планування та організації розслідування злочинів: дис. ... канд. юрид. наук / Г. А. Хань. – Донецьк, 2007. – 221 с.

3. Ларин А. М. Расследование по уголовному делу. Планирование, организация / А. М. Ларин. – М.: Юрид. лит., 1970. – 224 с.

4. Белкин Р. С. Криминалістическая энциклопедия. – 2-е изд. доп. / Р. С. Белкин. – М.: Мегатрон XXI, 2000. – 334 с.

5. Криминалістика. Криминалістическая тактика и методика расследования преступлений: учебник для студентов юридических вузов и факультетов / под ред. проф. В. Ю. Шепитько. – Х.: Одиссей, 2001. – 528 с.

6. Щур Б. В. Теоретичні основи формування та застосування криміналістичних методик: монографія / Б. В. Щур. – Х.: Харків юридичний, 2010. – 320 с.

7. Криминалістика: учебник / под ред. И. Ф. Пантелеева, Н. А. Селиванова. – М.: Юрид. лит., 1988. – 672 с.

8. Криминалістика: учебник / под ред. И. Ф. Крылова. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1976. – 591 с.

9. Коновалова В. Е. Версия: концепция и функции в судопроизводстве / В. Е. Коновалова. – Х.: Консум, 2000. – 176 с.

10. Белкин Р. С. Курс криминалістики: в 3 т. / Р. С. Белкин. – М.: Юристъ, 1997. – Т. 2: Частные криминалістические теории. – 464 с.

11. Салтєвський М. В. Криміналістика: навчально-довідковий посібник / М. В. Салтєвський. – К., 1996. – 159 с.

12. Драпкин Л. Я. Организация и планирование расследования / Л. Я. Драпкин // Криминалістика: учебник / под ред. И. Ф. Герасимова, Л. Я. Драпкина. – М.: Высшая школа, 1994.

13. Коновалова В. О. Організація і планування розслідування. Поняття і принципи планування. Техніка планування / В. О. Коновалова // Криміналістика: підручник / за ред. В. Ю. Шепітька. – К.: Ін Юре, 2001. – 462 с.

14. Яблоков Н. П. Криминалістика: учебник / Н. П. Яблоков. – М.: НОРМА-ИНФРА-М, 2000. – 658 с.

15. Белкин Р. С. Очерки криминалістической тактики: учеб. пособие / Р. С. Белкин. – Волгоград: ВСШ МВД РФ, 1993. – 239 с.

16. Аверьянова Т. В. Криминалістика: учебник / Т. В. Аверьянова, Р. С. Белкин, Ю. Г. Корухов, Е. Р. Россинская; под ред. Р. С. Белкина. – М.: НОРМА-ИНФРА-М, 1999. – 971 с.

17. Баев О. Я. Основы криминалистики: курс лекций / О. Я. Баев. – М.: Экзамен, 2001. – 288 с.
18. Колісниченко О. Н. Планування розслідування і слідчі версії / О. Н. Колісниченко // Радянська криміналістика. Криміналістична техніка і слідча тактика: підручник / за ред. В. П. Колмакова. – К.: Вища школа, 1973.
19. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Міністерства внутрішніх справ України: наказ МВС України від 09.08.2012 № 686. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1770-12>
20. Криминалістика / под ред. С. П. Митричева и П. И. Тарасова-Родионова. – М.: Госюриздат, 1952. – Ч. 2. – 175 с.
21. Васильев А. Н. Планирование расследования преступлений / А. Н. Васильев, Г. Н. Мудьюгин, И. А. Якубович. – М.: Госюриздат, 1957. – 199 с.
22. Дубровицкая Л. П. Планирование расследования: учеб. пособие / Л. П. Дубровицкая, И. М. Лузгин. – М.: Высшая школа МВД СССР, 1972. – 74 с.
23. Лузгин И. М. Методологические проблемы расследования / И. М. Лузгин. – М.: Юрид. лит., 1973. – 216 с.
24. Баев О. Я. Криминалистическая тактика и уголовно-процессуальный закон: автореф. дис. на соискание уч. степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 / О. Я. Баев. – Минск, 1975. – 21 с.
25. Драпкин Л. Я. Основы теории следственных ситуаций / Л. Я. Драпкин. – Свердловск: Изд-во Урал. ун-та, 1987. – 163 с.
26. Криминалістика: учебник / под ред. проф. А. Г. Филиппова (отв. ред.) и проф. А. Ф. Вольнского. – М.: Спарк, 1998. – 543 с.

Остапчук М. С. Организация и планирование производства досудебного расследования разбоев, совершенных несовершеннолетними

Проанализированы понятие и признаки категории «организация расследования уголовных правонарушений», виды организации расследования, взаимосвязь понятий «организация» и «планирование досудебного расследования». На основании положений закона, подзаконных нормативно-правовых актов и научных позиций ученых-криминалистов предложены элементы планирования и типичная форма плана расследования разбоев, совершенных несовершеннолетними.

Ключевые слова: планирование расследования, организация расследования, несовершеннолетний правонарушитель, разбой, типичная форма плана производства досудебного расследования.

Ostapchuk M. S. Organization and planning of realization of pre-trial investigation of robberies committed by juveniles

The article analyzes the concepts and features of such category as «Organization of investigation of criminal offenses», types of organization of pre-trial investigation, the relationship of the concepts of organization and planning of the pre-trial investigation.

It substantiates the provision that since planning is a program of the organization of the investigation, then the organization of the investigation in itself can be considered to be the practical implementation of this program. That is why planning is not just an element of organization of the investigation, but is an organizing basis (principle) of the investigation, i.e. only by means of planning it is possible to exercise in practice the organization of activities of crime investigation. At the same time the plan is not a dogma but the dynamic element of the structure which is changing (becomes simpler or complicated) depending on the situation, stages and objectives of the investigation, achieving of its goal.

On the basis of law provisions, by-laws, regulations and scientific positions of scientists-criminologists following elements of planning of investigation of robberies committed by juveniles are offered: analysis of initial information as a precondition for the formation of the plan; bringing up the versions, description of measures of their tryout; forecasting, i.e. determining what new data can be received when checking the versions nominated; drafting the written plan to define the complex investigation (search), organizational and tactical measures, the most appropriate sequence of their execution and tactics of conduct, even their simultaneity if necessary, specification of powers and tools involved.

Key words: *planning of the investigation, organization of the investigation, juvenile offender, robbery, typical form of the pre-trial investigation plan.*

Стаття надійшла 05 травня 2014 р.

УДК 343.137.2

В. О. Рибалко

ОЦІННЕ ПОНЯТТЯ «СУСПІЛЬНИЙ ІНТЕРЕС» ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ВІДМОВИ У ЗАТВЕРДЖЕННІ УГОД ПРО ПРИМИРЕННЯ І ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ

Досліджено оцінне поняття «суспільний інтерес» як підставу для відмови у затвердженні угод у кримінальному провадженні.

Порушено дискусійні питання, що виникають під час тлумачення оцінного поняття «суспільний інтерес»: 1) чи є обов'язковим для наявності «суспільного інтересу» в укладенні угоди сприяння з боку підозрюваного, обвинуваченого; 2) чи можна укласти угоду для доведення вини підозрюваного, обвинуваченого у випадку, коли позиція сторони обвинувачення у справі є слабкою і без визнання вини провадження не матиме судових перспектив; 3) чи можливе укладення угоди з підозрюваним, обвинуваченим, який вчинив злочин за наявності обставин, що обтяжують покарання, негативно характеризується, не працює, раніше притягувався до кримінальної відповідальності.